

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI BIHOR

DECIZIA ETAPEI DE ÎNCADRARE

Nr. _____ din data de _____ .07.2024

Ca urmare a notificării adresate de **FUNDAȚIA CARPAȚI**, cu sediul în Brașov, str. Lingă, nr. 167, corp 3, județul Brașov, privind planul ”**PLANUL DE MANAGEMENT PENTRU SITUL DE IMPORTANȚĂ COMUNITARĂ CODRU MOMA - ROSCIO042**”, situat pe teritoriul județelor Bihor și Arad, înregistrată la Agenția pentru Protecția Mediului Bihor cu nr. 19572/22.12.2022, respectiv a completărilor nr. 18882/05.12.2023, 19390/14.12.2023, 11313/20.06.2024, 13108/23.07.2024, în baza:

- HG nr. 19 din 12 ianuarie 2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului și pentru modificarea unor acte normative;
- OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, cu modificările și completările ulterioare;
- OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, actualizată;
- Ordinul nr. 1.682/2023 pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar;
- Ordinul nr. 2387/2011 pentru modificarea Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.
- Adresei Ministerului Mediului DGEICPSC nr. 2/ R/ 22177/30.12.2022, înregistrată la APM Bihor cu nr. 37/03.01.2023, de delegare de competență privind derularea procedurii de reglementare conform HG 1076/2004, către Agenția pentru Protecția Mediului Bihor.

Agencia pentru Protecția Mediului Bihor:

- Ca urmare a consultării autorităților publice participante în cadrul Comitetului Special Constituit din data de 31.07.2024, organizată la sediul APM Bihor,
- În urma parcurgerii etapei de încadrare conform HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe,
- În conformitate cu prevederile art. 5, al. 3, lit. a) și a Anexei 1 - Criterii pentru determinarea efectelor semnificative potențiale asupra mediului din HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe,
- A informării publicului prin anunțuri repetate și a observațiilor din partea publicului, respectiv a răspunsului primit de la elaboratorul planului nr. 68/23.07.2024, înregistrat la APM Bihor cu nr. 13108/23.07.2024,
- A punctului de vedere emis de Agenția pentru Protecția Mediului Arad nr. 13117/30.07.2024, înregistrat la APM Bihor cu nr. 13408/30.07.2024,

decide că:

”PLANUL DE MANAGEMENT PENTRU SITUL DE IMPORTANȚĂ COMUNITARĂ CODRU MOMA - ROSCI0042”, situat pe teritoriul județelor Bihor și Arad, titular: FUNDAȚIA CARPAȚI, nu necesită evaluare de mediu și nu necesită evaluare adecvată și se va supune adoptării fără aviz de mediu.

Motivele care au stat la baza luării deciziei etapei de încadrare:

I. Caracteristicile planurilor și programelor cu privire, în special, la:

a) gradul în care planul sau programul creează un cadru pentru proiecte și alte activități viitoare fie în ceea ce privește amplasamentul, natura, mărimea și condițiile de funcționare, fie în privința alocării resurselor;

Planul de management reprezintă documentul oficial de planificare, reglementare și prezentare a unei arii naturale protejate, prin care se stabilesc obiectivele, măsurile și resursele umane și materiale necesare pentru conservarea biodiversității ariei respective.

Planul de management al ROSCI0042 Codru Moma, reprezintă documentul oficial cu rol de reglementare pentru Administrația ariei naturale protejate, pentru autoritățile care reglementează activități pe teritoriul ariilor precum și pentru persoanele fizice și juridice care dețin sau care administrează terenuri și alte bunuri și/sau care desfășoară activități în perimetrul și în vecinătatea ROSCI0042 Codru Moma. În Planul de management este evaluată și descrisă situația actuală a sitului, fiind definite măsurile de gospodărire necesare conservării lui.

Planul de management trebuie să fie un instrument des folosit, care să joace rolul unui ghid și al unui stimulent pentru ca factorii implicați să lucreze împreună pentru menținerea stării de conservare favorabilă a elementelor care definesc aria naturală protejată.

Planul de management reprezintă documentul oficial al unui proces continuu care în timp face posibilă realizarea unui management eficient și adaptabil al ariei naturale protejate.

Realizarea planului de management al sitului de importanță comunitară Natura 2000 ROSCI0042 Codru Moma, reprezintă unul din cele 5 obiective principale ale proiectului „Elaborarea planurilor de management pentru siturile de importanță comunitară ROSCI 0042 Codru Moma, ROSCI 0055 Dealul Cetății Lempeș - Mlaștina Hărman, ROSCI 0170 Pădurea și mlaștinile eutrofe de la Prejmer, ROSCI 0195 Piatra Mare și ROSCI 0207 Postăvarul”, (Cod SMIS 2014 + 123553, acronim CARPASIT. Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Infrastructură Mare și implementat de Fundația Carpați), alături de elaborarea tuturor studiilor care stau la baza întocmirii prezentului plan de management.

Localizarea ariei/ariilor naturale protejate vizate de Planul de management

Aria naturală ROSCI 0042 Codru Moma se află în extremitatea sud-estică a județului Bihor și cea nord-estică a județului Arad, în Munții Codru-Moma (grupare montană a Munților Apuseni ce aparțin lanțului muntos al Carpaților Occidentali) și este străbătută de drumul național DN76 care leagă municipiul Oradea de Deva.

Situl ROSCI 0042 Codru Moma cu o suprafață de **24.631,6 ha**, este situat în regiunea biogeografică continentală, în județul Bihor, la nivelul unităților administrativ-teritoriale Șoimi, Finiș, Târcaia, Lazuri de Beiuș, Lunca și Rieni, regiunea de dezvoltare Nord-vest, și în județul Arad, la nivelul unităților administrativ-teritoriale Hășmaș, Archiș, Ignești, Moneas și Dezna, regiunea de dezvoltare Vest.

Din punct de vedere geomorfologic, teritoriul ROSCI 0042 Codru Moma este situat în Provincia Carpatică, Subprovincia Carpații de Sud-Est, Regiunea Carpații Apuseni, Subregiunea Munții Apuseni, Districtul Codru-Moma.

Aria naturală protejată ROSCI 0042 Codru Moma se suprapune parțial (0,02%) peste aria naturală protejată 2.84 Pestera Valea Morii (nu a făcut obiectul studiilor proiectului CARPASIT). Proiectul CARPASIT („Elaborarea planurilor de management pentru siturile de importanță comunitară ROSCI 0042 Codru Moma, ROSCI 0055 Dealul Cetății Lempeș - Mlaștina Hărman, ROSCI 0170 Pădurea și mlaștinile eutrofe de la Prejmer, ROSCI 0195 Piatra Mare și ROSCI 0207 Postăvarul”), conform formularului standard NATURA 2000, vizează doar Planul de management al ROSCI 0042 Codru Moma.

În Formularul standard NATURA 2000 actualizat în luna noiembrie 2019, la punctul **5.2. Relațiile sitului cu alte arii protejate**, - nu este specificată relația cu aria naturală protejată 2.84 Peștera Valea Morii și nici cu o altă arie naturală protejată.

Scopul planului de management este menținerea și, după caz, îmbunătățirea stării de conservare a speciilor, habitatelor și a altor elemente de interes conservativ ce au făcut obiectul instituirii regimului de arie naturală protejată.

Scopul Planului de management este de a asigura un cadru legislativ adecvat pentru a menține sau a îmbunătăți, acolo unde este cazul, starea favorabilă de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară pentru care au fost desemnate ariile naturale protejate. Aceasta presupune promovarea unui model de gestiune durabilă și socială al spațiului, care să permită conservarea și protecția elementelor biotice și abiotice de interes național și european. În ceea ce privește activitățile de exploatare a resurselor naturale, se urmărește a fi îndreptate spre asigurarea nevoilor umane de bază ale comunităților locale din proximitatea ariei protejate, prin folosirea de tehnici tradiționale și dezvoltarea durabilă a turismului.

Obiectivele Planului de management al sitului de importanță comunitară ROSCI0042 Codru Moma sunt acelea de a asigura cadrul pentru:

- ✓ Menținerea/îmbunătățirea cadrului biofizic și antropic, astfel încât să asigure starea favorabilă de conservare a speciilor de importanță comunitară pentru care a fost desemnată aria protejată;
- ✓ Menținerea și/sau ameliorarea stării de conservare a speciilor de interes național și European pentru care a fost desemnată aria protejată;
- ✓ Stimularea dezvoltării activităților antropice cu impact redus asupra mediului;
- ✓ Promovarea educației ecologice prin informarea și conștientizarea populației din comunitățile locale din proximitatea ariei protejate, inclusiv a reprezentanților instituțiilor și agenților economici;
- ✓ Asigurarea resurselor umane, financiare și logistice pentru îndeplinirea obiectivelor de management și pentru recunoașterea sitului de importanță comunitară ROSCI0042 Codru Moma.

Obiective ROSCI 0042 Codru Moma

Menținerea/îmbunătățirea stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor pentru care a fost declarat situl Natura 2000 ROSCI 0042 Codru Moma, în contextul dezvoltării durabile a comunităților locale care se găsesc pe teritoriul și în proximitatea sitului reprezintă ideea sub care s-au conturat 6 obiective generale:

Obiectivul general nr. 1: Menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar pentru care Situl Natura 2000 ROSCI0042 Codru Moma a fost desemnat în sensul menținerii/atingerii stării de conservare favorabilă;

Obiectivul general nr. 2: Asigurarea bazei de informații/date referitoare la speciile și habitatele de interes conservativ, cu scopul de a oferi suportul necesar pentru managementul conservării biodiversității și evaluarea eficienței managementului;

Obiectivul general nr. 3: Asigurarea managementului eficient al ariei naturale protejate cu scopul menținerii/atingerii stării de conservare favorabilă a habitatelor și speciilor de interes comunitar pentru care situl Natura 2000 a fost desemnat;

Obiectivul general nr. 4: Creșterea nivelului de conștientizare - îmbunătățirea cunoștințelor și schimbarea atitudinii și comportamentului - pentru grupurile interesate care au impact asupra conservării biodiversității.;

Obiectivul general nr. 5: Promovarea utilizării durabile a resurselor naturale, ce asigură suportul pentru a habitatele și speciile de interes comunitar pentru care situl Natura 2000 a fost desemnat.

Obiectivul general nr. 6: Crearea de oportunități pentru desfășurarea unui turism durabil, prin

Obiective specifice

Pentru îndeplinirea obiectivelor generale au fost propuse 17 obiective specifice (prezentate mai jos), formulate în strânsă legătură cu activitățile prevăzute în proiect.

Nr.	Cod OS	Cod OG	Denumire
1.	OS 1.1	OG 1	Menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ din aria naturală protejată ROSCI0042 Codru Moma
2.	OS 2.1	OG 2	Completarea/actualizarea inventarelor și evaluarea detaliată a stării de conservare pentru habitatele și speciile pentru care situl a fost declarat
3.	OS 3.1	OG 3	Funcționarea eficientă a structurii implicate în managementul ariilor naturale protejate.
4.	OS 3.2	OG 3	Materializarea limitelor pe teren și menținerea acestora.
5.	OS 3.3	OG 3	Urmărirea respectării regulamentului și a prevederilor Planului de management.
6.	OS 3.4	OG 3	Asigurarea finanțării/bugetului necesar pentru implementarea Planului de management.
7.	OS 3.5	OG 3	Asigurarea logisticii necesare pentru managementul eficient al ariei naturale protejate.
8.	OS 3.6	OG 3	Evaluarea și monitorizarea implementării Planului de management.
9.	OS 3.7	OG 3	Realizarea raportărilor necesare către autoritățile cu atribuții în domeniul protecției mediului.
10.	OS 4.1	OG 4	Elaborarea Strategiei și a Planului de acțiune privind comunicarea și conștientizarea publicului.
11.	OS 4.2	OG 4	Implementarea Strategiei și a Planului de acțiune privind comunicarea și conștientizarea publicului.
12.	OS 5.1	OG 5	Promovarea utilizării durabile a resurselor forestiere.
13.	OS 5.2	OG 5	Promovarea unei dezvoltări durabile a localităților aflate în vecinătatea sitului Natura 2000 ROSCI0042 Codru Moma.
14.	OS 6.1	OG 6	Promovarea și sprijinirea activităților tradiționale din vecinătatea acestuia.
15.	OS 6.2	OG 6	Elaborarea Strategiei de management a vizitatorilor.
16.	OS 6.3	OG 6	Implementarea Strategiei de management a vizitatorilor.
17.	OS 6.3	OG 6	Managementul infrastructurii de vizitare a obiectivelor naturale și antropice

Limitele sitului, în format vectorial - sistem de proiecție națională Stereo 1970, ROSCI 0042 Codru Moma, sunt prezentate pe pagina web a autorității publice centrale pentru protecția mediului <http://www.mmediu.ro/articol/date-gis/434>.

Limitele descriptive ale ROSCI 0042 Codru Moma:

NORD: Amonte de Șuncuiș pe Valea Mare -drumul forestier în amonte până la conflența Valea Mare cu Valea Pontului - continuă în amonte pe Valea Pontului - pe culme spre Piatra Pontului - coboară în pâriul Arman - în amonte pe pâriul Arman - urcă spre vârful Rugari - coboară în Valea Seacă (Halgas) - urcă pe culme -coboară în râul Zărgaz - urcă în culme - coboară în râul Șoimul - urcă în culme la limita județului Arad (deasupra râului Șoimul).

VEST: Culme limita județului Arad (deasupra râului Șoimul) - coboară pe Râul Botfei - Drum Forestier Botfei - Dealul Mesteacănul - Culmea Principală limita de județ (AR/BH) - pe culme spre vârful Pleșu - pe Culmea Principală spre vârful Izoiu - culmea Neagra spre Moneasa - Trup pădure Slatina Criș - Culmea Dezna.

SUD: Culmea Dezna - Peștera Valea Morii - spre Nord la liziera păduri pe deasupra localității Moneasa în amonte pe valea Moneasa (Boroaia) până la sfârșitul localității - trece valea Moneasa - intersectează DJ 792 B - urmărește DJ 792 B în amonte până la confluența Valea Moneasa cu Valea Gorunului - urcă pe culmea Dealul Boului - vârful Arsura - până în platou la intersecția UAT Moneasa/UAT Lunca - ocolește prin sud zona carstică de pe Valea Moara Dracului- urcă spre vârful

Chicera - coboară spre valea Briheni pe la limita fondului forestier - urmărește drumul forestier FE052 în aval până în localitatea Briheni - la intersecția cu drumul forestier FE 051- urmărește în amonte drumul forestier FE 051 până la borna 137 - urcă culmea - coboară pe Valea Boului - aval drum forestier EF 050 până la intrare în la intrare în Briheni - urmărește limita fondului forestier în aval de Briheni pe partea stângă până punctul de conflența a râului Crișul Varatecului cu râul Briheni (pod), în amonte de localitatea Șuștiu.

EST : Punctul de conflența a râului Crișul Varatecului cu râul Briheni (pod), în amonte de localitatea Șuștiu, continuă în amonte pe partea dreaptă a râului Crișul Văratec, la limita fondului forestier până la ieșire din localitatea Ursești, unde traversează Crișul Văratec, intersectează DJ 792 B, după care urmează limita fondului forestier pînă la culmea Hotărel - spre vârful Gruicul Cremenei - coboară pe liziera pădurii la valea Secăturilor până la limita localității Ghighișeni - continuă în amonte pe valea Ursoii apoi pe culme spre vârful Răchiții, coboară pe culme până în valea Ciungilor, continuă în aval până la confluența cu Valea Mare - continuă în amonte pe Valea Mare - continuă în amonte pe Valea Bocanului, continuă în amonte pe partea stîngă, pe limita pădurii până în culmea cu O.S. Beiuș - ține culmea principală 500 de m spre Totoreni - coboară prin pădure până la confluența Văii Tărcăița cu Valea cea mică (în amonte de Tărcăița) - urcă pe drumul de pământ spre culma Turlele - pe sub Dealul Varatecului - Dealul Runcului - coboară la Valea Ierमारului - în aval spre localitatea Finiș până intersecția cu drumul de pământ care duce spre culmea satului - limita fondului forestier până la Drumul Comunal Finiș- Huta - coboară pe drum 300 de m spre localitatea Finiș - trece valea Finișului - urcă spre vârful Gurețului - urmărește limita fondului forestier pe deasupra localităților Finiș - (zona Zăvoi - Dealul Căldărești) - amonte de localitatea Fiziș - intersectează Valea Șerbești - amonte 300 m urcă spre culmea La Pietriș - coboară în Valea Mare în amonte de Șuncuiuș.

Situl însumează, conform formularului standard, 24.631,60 de hectare. A fost declarat pentru asigurarea stării favorabile de conservare pentru 9 de habitate de interes comunitar și 8 specii de fauna de interes comunitar, ce fac obiectul prezentului proiect.

Elemente de interes conservativ pentru care a fost desemnată aria naturală protejată ROSCI0042 Codru Moma

Nr. Crt.	Grup	Cod Habitat/Specie conform Formularului Standard
ROSCI0042 Codru Moma		
1	H	91E0* - Păduri aluviale cu <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
2	H	6110* - Comunități rupicole calcifile sau pajiști bazifite din <i>Alysso-Sedion albi</i>
3	H	8210 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci calcaroase
4	H	8220 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase
5	H	9110 - Păduri de fag de tip <i>Luzulo Fagetum</i>
6	H	9130 - Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>
7	H	9180* - Păduri din <i>Tilio-Acerion</i> pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene
8	H	91V0 - Păduri dacice de fag (<i>Symphyto-Fagion</i>)
9	H	91Y0 - Păduri dacice de stejar și carpen
10	M	1352* <i>Canis lupus</i> - Lup
11	M	1361 <i>Lynx lynx</i> - Râs
12	M	1354* <i>Ursus arctos</i> - Urs brun
13	M	1355 <i>Lutra lutra</i> - Vidră
14	A	1166 <i>Triturus cristatus</i> - Triton cu creastă
15	A	4008 <i>Triturus vulgaris ampelensis</i> - Triton românesc
16	N	1014 <i>Vertigo angustior</i> - Melcul cu gură îngustă
Habitat/Specii nou identificate în ROSCI0042 Codru Moma		
1	H	5130 - Formațiuni de <i>Juniperus communis</i> în lande sau pajiști calcifile
2	H	6170 - Pajiști calcifile alpine și subalpine
3	H	6240* - Pajiști stepice subpanonice

4	H	6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la câmpie și din etajul montan până în cel alpin
5	H	6510 - Fânețe de joasă altitudine (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6	H	6520 - Fânețe montane
7	H	9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Galio-Carpinetum</i>
8	P	2097 <i>Paeonia officinalis</i> L. ssp. <i>banatica</i> (Rochel) Soó
9	F	1163 <i>Cottus gobio</i> - zglăvoacă
10	A	1193 <i>Bombina variegata</i> - Buhaiul
11	M	1308 <i>Barbastella barbastellus</i> - Liliac cârn
12	M	1323 <i>Myotis bechsteinii</i> - Liliacul cu urechi mari
13	M	1324 <i>Myotis myotis</i> - Liliac comun
14	M	1303 <i>Rhinolophus hipposideros</i> - Liliac mic cu potcoavă
15	M	1304 <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> - Liliacul mare cu potcoavă
16	M	1310 <i>Miniopterus schreibersii</i> - Liliacul cu aripi lungi
17	M	1321 <i>Myotis emarginatus</i> - Liliacul cărămiziu
18	M	1305 <i>Rhinolophus Euryale</i> - Liliacul mediteranean cu potcoavă

Conform Planului de management, respectiv a studiilor care au stat la baza realizării acestuia, habitatul 91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen nu a fost întâlnit în situl ROSCI0042 Codru Moma, nefiind identificate în gorunetele din regiune elementele specifice dacice ale habitatului 91Y0, în primul rând *Lathyrus hallersteinii*. Nici în releveele monografiilor regionali (Paucă, 1941 și Pășcuț 2009, 2012) nu există aceste elemente, gorunetele din sit fiind întotdeauna grefate pe roci foarte acide de pe versanți abrupti însoriți, unde speciile dacice, cu un caracter în majoritate mezofil - neutrofil, nu se pot găsi. Se consideră așadar că în ROSCI0042 există doar gorunete aferente habitatului 9170.

Zonarea internă a ariei naturale protejate

Nu este cazul la Situl NATURA 2000, ROSCI 0042 Codru Moma.

Regulamentul Planului de management al sitului Natura 2000 ROSCI0042 Codru Moma este parte integrantă din acesta.

b) gradul în care planul sau programul influențează alte planuri și programe, inclusiv pe cele în care se integrează sau care derivă din ele;

Planul de management:

- furnizează informații de bază în descrierea ariilor naturale protejate;
- identifică activitatea de management ce trebuie urmată, obiectivele specifice ce pot fi astfel atinse;
- identifică acțiunile ce trebuiesc întreprinse pentru atingerea obiectivelor;
- implementează politicile de conservare curente;
- identifică activitățile de monitoring necesare în realizarea obiectivelor de conservare;
- joacă rol de ghid și asigură continuitatea unui management eficace;
- este un instrument de comunicare și educație, promovează recunoașterea valorii biodiversității siturilor.

Planul este necesar pentru managementul ariilor naturale protejate de interes comunitar, și nu poate afecta în mod semnificativ ariilor naturale protejate de interes comunitar, singur sau în combinație cu alte planuri ori proiecte

Ca urmare a analizării documentației s-a constatat că planul are legătură directă și este necesar pentru managementul ariilor naturale protejate de interes comunitar iar activitățile propuse în perimetrul ariilor naturale protejate de interes comunitar nu pot să genereze poluarea sau deteriorarea habitatelor, și nici perturbări ale speciilor pentru care au fost desemnate ariile naturale protejate, având în vedere obiectivele de protecție și conservare a speciilor și habitatelor.

Directivile UE prevăd un obiectiv comun pentru Siturile Natura 2000: "de a menține sau reface habitatele și speciile la un nivel favorabil de conservare" prin măsuri care "să țină seama de cerințele economice, sociale și culturale, precum și de caracteristicile regionale și locale".

Siturile Natura 2000 trebuie să aibă un scop mai larg, care să nu se limiteze doar la conservarea speciilor și habitatelor, ci să cuprindă întreaga problematică a dezvoltării durabile a comunităților locale de care depinde menținerea stării de conservare a speciilor și habitatelor.

Pentru definirea obiectivelor generale s-a folosit nomenclatorul Teme din Ghidul de elaborare a Planurilor de management ale ariilor naturale protejate aprobat prin Ordinul nr. 304/02.04.2018 publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 380 din 03 mai 2018. Pentru fiecare obiectiv general au fost definite obiective specifice constând în activități și măsuri restrictive.

La stabilirea obiectivelor și măsurilor specifice s-a ținut cont de următoarele principii, care urmăresc trasarea unor linii generale pe care se vor sprijini acțiunile de realizare a Planului de management, și anume:

- Principiul dezvoltării durabile, ameliorării calității vieții și asigurării coerenței managementului.
- Principiul conservării și valorificării calității mediilor naturale
- *Promovarea realizării regulamentelor locale de urbanism și a Planurilor de amenajare a teritoriului care să integreze obiectivele Planului de management*
- Promovarea dezvoltării armonioase a ecosistemelor naturale
- Încurajarea ecoturismului cu respectarea echilibrelor locale
- Susținerea informării populației, a dezvoltării culturale și a educației continue
- Principiul opiniei generale unitare
- Principiul respectării autonomiei locale
- Principiul precauției și transparenței în luarea deciziei.
- Principiul conservării biodiversității
- Principiul integrării și informării populației în acțiunile desfășurate
- Principiul ameliorării și refacerii ecosistemelor și peisajelor degradate
- Principiul corelării acțiunilor cu situația reală și aplicarea de măsuri de către organismele competente.

c) relevanța planului sau programului în/pentru integrarea considerațiilor de mediu, mai ales din perspectiva promovării dezvoltării durabile;

Planul de management este un document strategic care are la bază principiile unei dezvoltări durabile, atât prin prisma obiectivelor generale, cât și din punct de vedere al orizonturilor de timp pe care planul le are în vedere.

PLANUL DE MANAGEMENT PENTRU SITUL DE IMPORTANȚĂ COMUNITARĂ CODRU MOMA - ROSCI0042", situat pe teritoriul județelor Bihor și Arad, include și REGULAMENTUL ariei naturale protejate, situl Natura 2000 ROSCI0042 Codru Moma, unde la articolul 6 ste menționat scopul instituirii sitului Natura 2000.

Planul de management reprezintă documentul oficial al unui proces de management continuu, capabil să asigure gospodărirea eficientă și ariei naturale protejată pentru care a fost elaborat.

Măsurile prevăzute în prezentul plan de management **au ca scop asigurarea unui statut favorabil și durabil de conservare pentru habitatele și speciile identificate în ROSCI 0042 Codru Moma și ținând cont de condițiile economice, sociale și culturale ale comunităților locale din proximitatea acestora, precum și de particularitățile regionale și locale ale zonei, prioritate având însă obiectivele de conservare ce au stat la baza desemnării ariei naturale protejate.**

Acest scop urmărește însă și menținerea interacțiunii armonioase a omului cu natura prin protejarea atât a biodiversității cât și a peisajului local, promovând păstrarea folosințelor tradiționale ale terenurilor, încurajarea și consolidarea activităților, practicilor și culturii tradiționale ale populației locale, oferind totodată publicului posibilități de recreere sau turism.

Respectarea planului de management și a regulamentului este obligatorie pentru administratorul ariei naturale protejate, pentru autoritățile care reglementează activități pe teritoriul ariei naturale protejate, precum și pentru persoanele fizice și juridice care dețin sau care administrează terenuri și

alte bunuri, respectiv care desfășoară activități în perimetrul și în vecinătatea ariei naturale protejate, în cazul de față ROSCI0042 Codru Moma.

Perioada de implementare a prezentului plan de management este de 5 ani de la aprobarea acestuia, modul în care urmează a se interveni în implementarea acestuia fiind unul participativ, toți factorii interesați urmând să se exprime cu privire la implementare. Managementul integrat va asigura corelarea tuturor activităților care vor avea loc pe suprafața ariilor naturale protejate, fiind asigurată în acest mod acuratețea și eficiența necesare în luarea deciziilor cu privire la acestea.

d) problemele de mediu relevante pentru plan sau program;

Prin implementarea planului se vor respecta prevederile legale în vigoare astfel încât impactul asupra factorilor de mediu să fie unul redus.

Deșeurile menajere vor fi depozitate în containere care se vor goli prin serviciul de salubritate a localității. Deșeurile menajere vor fi depozitate controlat, în locuri bine stabilite și amenajate corespunzător prevederilor în vigoare și asigurarea unei depozitări temporare în pubele destinate fiecărui tip de deșeu în parte.

Este interzisă depunerea și acumularea de deșuri menajere în locuri neconforme și în mod necontrolat, pentru a proteja peisajul, biodiversitatea și a nu se constitui ca zone de hrănire pentru speciile de animale și păsări din zonă în scopul de a evita atragerea/îmbolnăvirea/accidentarea acestora;

Este interzis să se abandoneze orice tip de deșeu (menajer și din construcție), materie primă pe amplasament sau în vecinătatea acestuia după executarea lucrărilor.

Titularii pe numele cărora au fost emise autorizații de construire și/sau desființări conform Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, au obligația să gestioneze deșeurile din construcții și desființări conform OUG 92/2021 privind regimul deșeurilor, aprobată prin Legea 17/2023.

e) relevanța planului sau programului pentru implementarea legislației naționale și comunitare de mediu (de exemplu, planurile și programele legate de gospodărirea deșeurilor sau de gospodărirea apelor).

Planul respectă prevederile legislației naționale și comunitare de mediu.

Planul a avut în vedere prevederile legislației de mediu în vigoare, respectiv:

✓ HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, cu modificările și completările ulterioare;

✓ Ordinul nr. 304/2018 pentru aprobarea Ghidului de elaborare a Planurilor de management ale ariilor naturale protejate

✓ Ordinul 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației;

✓ OUG 92/2021 privind regimul deșeurilor, actualizată.

II. Caracteristicile efectelor și ale zonei posibil a fi afectate cu privire, în special, la:

a) probabilitatea, durata, frecvența și reversibilitatea efectelor;

Planul nu are efecte semnificative negative asupra factorilor de mediu, cu condiția respectării legislației în vigoare și a caracteristicilor tehnice ale planului.

Planul este necesar pentru managementul ariei naturale protejate de interes comunitar, și nu poate afecta în mod semnificativ ariile naturale protejate de interes comunitar, singur sau în combinație cu alte planuri ori proiecte, ca urmare nu se supune unei evaluări adecvate a efectelor potențiale asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, avându-se în vedere obiectivele de conservare a acesteia.

b) natura cumulativă a efectelor;

Planul este necesar pentru managementul ariei naturale protejate de interes comunitar, și nu poate afecta în mod semnificativ ariile naturale protejate de interes comunitar, singur sau în combinație cu alte planuri ori proiecte.

c) natura transfrontieră a efectelor; - Nu este cazul.

d) riscul pentru sănătatea umană sau pentru mediu (de exemplu, datorită accidentelor);

Prin implementarea planului riscul unor posibile efecte negative pentru sănătatea populației și pentru mediu, va fi unul redus, cu condiția respectării caracteristicilor planului și a legislației de mediu în vigoare.

e) *mărimea și spațialitatea efectelor (zona geografică și mărimea populației potențial afectate);*

Prezentul Plan de management reglementează suprafața de **24.631,6 ha**, reprezentată de Situl ROSCI 0042 Codru Moma, situată în regiunea biogeografică continentală, în județul Bihor, la nivelul unităților administrativ-teritoriale Șoimi, Finiș, Târcaia, Lazuri de Beiuș, Lunca și Rieni, regiunea de dezvoltare Nord-vest, și în județul Arad, la nivelul unităților administrativ-teritoriale Hășmaș, Archiș, Ignești, Moneas și Dezna, regiunea de dezvoltare Vest.

Lista unităților administrativ-teritoriale din cadrul ariei/ariilor naturale protejate:

JUDEȚ	U.A.T.	Procent din UAT	Procent din ANP
AR	Archiș	4.59%	1.26%
AR	Dezna	5.44%	1.84%
AR	Hășmaș	3.66%	1.31%
AR	Ignești	3.96%	0.83%
AR	Moneasa	46.14%	12.90%
BH	Finiș	64.26%	27.09%
BH	Lazuri de Beiuș	51.89%	12.50%
BH	Lunca	34.45%	9.79%
BH	Rieni	41.27%	11.33%
BH	Șoimi	3.39%	1.40%
BH	Târcaia	62.96%	19.74%

Cele 11 U.A.T. peste care se suprapune Situl Natura 2000 ROSCI 0042 CODRU MOMA, aparțin mediului rural.

Conform datelor Institutului Național de Statistică, la 1 iulie 2021, în cele 11 comunități aveau domiciliul 20348 persoane, față de iulie 2018 când erau 20864 persoane.

Dinamica populației în această zonă indică o tendință de scădere a populației locale. În aproape toate comunele populația totală arată o scădere ușoară, doar în Finiș (BH) este o creștere foarte mică a numărului de locuitori. În toate comunele, sporul natural este negativ, tendința acestuia fiind tot în scădere, fapt care explică tendința de scădere a populației.

Având în vedere că densitatea medie a populației la nivel național era de 80,5 locuitori/km² la ianuarie 2021, densitatea în aceste zone este scăzută: maxim 44.02 loc / km² în Rieni (BH) și minim 11.94 loc/km² în Moneasa (AR).

Lista tipurilor de utilizări ale terenului:

Nr. crt.	Cod CLC Level 3	Denumire clasă CLC	Suprafața totală ocupată în sit (ha)	Ponderea din suprafața sitului (%)
1	311	Păduri de foioase	21.401,80	86.89%
2	243	Terenuri predominant agricole in amestec cu vegetatie	1.568,68	6.37%
3	321	Pajisti naturale	831,99	3.38%
4	324	Zone de tranzitie cu arbusti (in general defrisate)	577,70	2.35%
5	231	Pășuni secundare	227,99	0.93%
3	112	Spațiu urban discontinuu si spațiu rural	11,86	0.05%
4	242	Zone de culturi complexe	11,63	0.05%

După cum se poate observa, categoria de utilizare a terenului în cadrul sitului cu extinderea cea mai mare este reprezentată de pădurile de foioase, în proporție de 86.89%, urmată de terenuri predominant agricole în amestec cu vegetație în proporție de 6.37%, pajiști naturale -3.38%, zone de tranziție cu arbuști (în general defrisate) în proporție de 2.35%, pășuni secundare 0.93%, spațiu urban discontinuu și spațiu rural în proporție de 0.05% și zone de culturi complexe 0.05%.

Accesul auto principal în zonă se realizează prin intermediul drumului european E79 și a drumurilor județene DJ 792B și comunale DC 233, DC 11, DC 242, DC 243 și DC 245. De asemenea, pe suprafața sitului sunt prezente și alte categorii de drumuri, cum sunt drumuri forestiere și poteci turistice.

f) valoarea și vulnerabilitatea arealului posibil a fi afectat, date de:

(i) caracteristicile naturale speciale sau patrimoniul cultural; - Nu este cazul.

(ii) depășirea standardelor sau a valorilor limită de calitate a mediului; - Nu este cazul, în situația respectării caracteristicilor planului.

(iii) folosirea terenului în mod intensiv; - Nu este cazul.

g) efectele asupra zonelor sau peisajelor care au un statut de protejare recunoscut pe plan național, comunitar sau internațional.

Planul este necesar pentru managementul ariei naturale protejate de interes comunitar, și nu poate afecta în mod semnificativ ariile naturale protejate de interes comunitar, singur sau în combinație cu alte planuri ori proiecte.

Principalele elemente structurale ale unui peisaj sunt: potențialul ecologic, exploatarea biologică și acțiunea antropică. Potențialul ecologic e rezultatul combinării factorilor geomorfologici: altitudine, înclinarea și expoziția versanților și procesele geomorfologice, cu cei climatici: temperatura și precipitațiile și hidrologici. Exploatarea biologică se materializează prin comunitățile de plante și animale care populează teritoriul respectiv, iar acțiunea antropică se suprapune peste o structură naturală și se materializează într-o anumită infrastructură economică, dependentă de posibilitățile naturale ale spațiului colonizat.

Astfel, protejarea peisajelor depășește cadrul limitat al protejării elementelor naturale și culturale considerate valoroase, urmărind protejarea sistemului complex care le-a asigurat apariția.

Descrierea bunurilor culturale clasate în patrimoniul cultural

Jud	Localitate	Tip	Denumire
Arad	Moneasa	Lăcaș de cult	Ruinele bisericii (Biserică de cult romano-catolic 1761)
Arad	Moneasa	Sit arheologic	Complexul de peșteri de la Moneasa - Hoanca Coului
Arad	Moneasa	Sit arheologic	Așezarea neo-eneolitică de la Moneasa
Bihor	Com. Lunca. Sat Briheni	Lăcaș de cult	Catedrala (fosta manastire minorita) Biserica de cult ortodox
Bihor	Com. Tărcaia sat Tărcăița	Lăcaș de cult	Biserica de lemn "Pogorârea Sf. Duh"
Bihor	Com. Finiș, sat Finiș	Sit arheologic	Cetatea medievală de la Finiș - Cetate
Bihor	Com. Finiș, sat Finiș	Lăcaș de cult	Catedrala (fosta manastire minorita) Biserica de cult ortodox
Bihor	Com. Finiș, sat Fiziș	Lăcaș de cult	Catedrala (fosta manastire minorita) Biserica de cult ortodox

Obiective turistice

Nr	Județ	Localitate	Obiective turistice	Tip obiectiv turistic
1	Arad	Archiș	Vf. Pleșu	Punct de belvedere
2	Arad	Archiș	Platoul carstic Bratcoaia	Castru
3	Arad	Archiș	Lacul Bratcoaia	Lac

4	Arad	Moneasa	Peștera Valea Morii	Rezervație naturală de tip speologic
5	Arad	Moneasa	Platoul carstic Tinoasa	Castru
6	Arad	Moneasa	Cariera de marmură	Carieră dezafectată
7	Arad	Moneasa	Avenul Izoiul Mare	Aven
8	Arad	Moneasa	Peștera Grota Ursului	Peșteră
9	Arad	Moneasa	Lacul cu nuferi	Lac
10	Arad	Moneasa	Schitul Moneasa	Schit
11	Bihor	Finiș	Sub Piatra Finișului	Punct de belvedere
12	Bihor	Finiș	Vârful Devii	Punct de belvedere
13	Bihor	Finiș	Schitul Huta	Schit
14	Bihor	Finiș	Cetatea Finiș	Cetate - ruine
15	Bihor	Rieni	Peșterile Viezuroiu	Peșteră
16	Bihor	Tărcaia	Izvorul Ursului	Izvor

Obligațiile titularului:

- ✓ Respectarea legislației de mediu în vigoare.
- ✓ Titularul are obligația de a menține și de a nu periclita starea de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor naturale și de a asigura integritatea rețelei ecologice Natura 2000.
- ✓ Respectarea legislației privind regimul deșeurilor OUG 92/2021 aprobată prin Legea 17/2023.
- ✓ Respectarea Ordinului Ministerului Sănătății nr. 119/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației.
- ✓ În vederea realizării acțiunilor/proiectelor propuse prin Planul de management, titularul va notifica APM Bihor și va solicita actele de reglementare, conform legislației de mediu în vigoare.
- ✓ Titularul planului/programului are obligația de a notifica autoritatea competentă pentru protecția mediului despre orice modificare a planului/ programului, înainte de realizarea modificării.
- ✓ Răspunderea pentru corectitudinea informațiilor puse la dispoziție autorității competente pentru protecția mediului și a publicului revine în totalitate titularului planului/consultantului.

Informarea și participarea publicului la procedura de evaluare de mediu/procedura de evaluare adecvată:

- Anunțuri publice pentru declanșarea etapei de încadrare a planului publicate în cotidianul Jurnalul Bihorean din datele de 14.12.2023 și 11.12.2023;
- Anunț public privind decizia etapei de încadrare publicat în cotidianul ::::::::::::::: **din data de .08.2024;**
- Anunț public privind decizia etapei de încadrare, respectiv draftul deciziei publicate pe site-ul APM în data de 31.07.2023.

Conform O.U.G. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată prin Legea 265/2006 reactualizată, Art 21(4) Răspunderea pentru corectitudinea informațiilor puse la dispoziția autorităților competente pentru protecția mediului și a publicului revine titularului planului, programului, proiectului sau al activității.

Prezenta decizie poate fi contestată în conformitate cu prevederile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 cu modificările și completările ulterioare.

Prezenta decizie este valabilă pe toată perioada punerii în aplicare a planului.

Prezenta decizie se poate utiliza numai în vederea adoptării planului de către autoritatea administrației publice competente.

Pentru obținerea autorizației de construire se va urma procedura de reglementare conform **Legii nr. 292 din 3 decembrie 2018** privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

**DIRECTOR EXECUTIV
Sanda Daniela MERCEA**

Avizat: Șef Serviciu Avize, Acorduri, Autorizații,
Timea MARE

Redactat: Adela LÉGER

Avizat: Șef Birou Calitatea Factorilor de Mediu
Monika CIUPLEU

Responsabil biodiversitate: Daniela ȘERBĂNESCU